

BARCELONA 10 JUNY 1892

SETMANARI CATALA
 10 CENTIMS lo número

26
 92

Virginia Aragon

D. JOSEPH CAMPENY

DIGUEREM en lo número passat que 'ns ocupariam en lo present de dit artista ja que per lo molt original no 'ns fou possible fer'ho com era degut ja que en lo mateix publicavam lo retrato del eximí artista.

De totas maneras, ¿que podrém dir que no 's hagi ja llegit en lo sens nombre de publicacions que s' han ocupat en diverses épocas de dit inspirat escultor? Però encara que no siga sino pera posar nos re grà d' arena al edifici de la seva gloria, y pera honrar nostre setmanari parlant d' ell, ho farem en grans rasgos.

Res de biografía; tothom coneix las de los fills predilectes de la seva patria á copia d' véurerla insertada allá hont hi figurin lletras de moillo, y com que cap novedat podríam oferir sols nos cal dir l' admiració que nos causa lo talent del gran artista.

Campeny ho reuneix tot, inspiració, cop d' ull, talent y una factura tan típica que sas esculturas no necessitan ser firmadas; lo nom de Campeny surt de totas las parts de bloch al temps de surtir d' ell la creació inspirada del gran mestre.

Ja desde sos tendres anys l' escultor Campeny doná mostra de lo que debía ser temps á venir, pero las esperansas han sigut satisfetas ab usura ja que lo nom del escultor ha passat á ser avuy una de las notabilitats de Catalunya.

Las necrópolis, los salons de l' aristocràcia, los estudis dels artistas; per totas parts hi ha obras de Campeny y moltes d' ellas traspasant las fronteras adonnan los salons de París, Viena y Londres, havent obtingut preus ventajososíssims.

Una de las mes notables obras del nostre escultor es, sens dupte, lo mausólc que lo Sr. Llibre li encarregá fer pera lo cementiri del S. O., inspiradissima concepció de acabada factura.

Un' altra obra s' admira avuy en los tallers del Sr. Campeny, y es una colossal figura de mes de quatre metros d' alsada destinada á un panteón pera un cementiri de la América del Sur, obra que á pesar de sas dimensions es un portent d' armonia.

Sentím que las dimensions de nostre setmanari no 'ns permetin ser mes estensos, pero tant s' ha dit ja del nostre preclar artista, que poch lo perjudiquém ab nostre laconisme.

A. F. C.

FAULA

Un bou vell que en un camí
una carreta tirava
tant lo pobre s' esforsava
que pendre mal conseguí.
Lo carreté, ab cor molt noble,
dins la carreta posá
á son bou y va lográ
d' aquest modo durlo al poble.
Y ara 'l bou tal orgull té
que oblidantse de son jou
diu que 'l seu amo es lo bou
y qu' ell es lo carreté.
Poetastre sense magi
que logras, sols per favor,
fer de copista servi
á qui t' ha de corretjí,
no 't vulgis dá 'l nom d' autor.

JULI GROCH.

Cosas que passan

Ta boca besava
fort batentme 'l cor,
tos ulls contemplava
frenétich d' amor;
¡quan felis me creyal...
mas mans sens parar
ab ellas te deya
lo qu' és estimar;
ton cos estrenyia
contra lo meu cos
y ab un se 'ns unia
l' alé de tots dos.

Me creya que ta pell fina
may l' havian rebregat,
que ta cara purpuríaa
ningú l' havia besat,
que 'l coral de ta boqueta
no 'l via xuclat ningú;
á una tendra ponselleta
jo 'm creya veurer en tú
y quan mes acariciante
te retenia ab plaher
y ab calor petoneixante
te tormava un amor ver,
sento que de lluny te crida
—¡Mare! ¡mare! un nen petit
tu vas girart desseguida;
jo...vaig caure defallit.

P. COLOMER.

INTIMA

Quant divuyt Abrils tenias
que tant ta cara enpolvavas
y en lo teu pit col·locavas
un ramet de llessamins,
al véuret ab ton bell traje
y engalanada de joyas
eras l' encant de las noyas
y admiració de 'ls fadrins.

Del ball eras la mes xula
l' hermosa entre las hermosas
sempre guarnideta ab rosas
y flors de distints colors,
y 'ls joves sempre et venian
darrera com papallonas
que voltejan joguètonas
un olorós ram de flors.

Avuy que no mostras luxu
ja s' ha cambiat la escena
tot lo del mon te fa pena
ja no dus flors ni brillants;
avuy ja te 'n vas á missa
sense ni un bri de confiança
puig no 't queda altra esperanza
que 'l tenir de vestir sants.

J. MIRALLES.

La Truchs y la Estripa-gorros

NOVELA ERÓTICA-POSITIVISTA

Sapiguda per los "baixos" y aplaudida per los "alts"

SEGUIMENT DEL CAPITUL IV

N' obstant d' aqueixa confiansa, la pobre Quitèria Muns va trobar en son camí un *Sàtir*, menos poruch que los homes y 'l diable, lo qual, sense tanca 'ls ulls, en alas de la luxúria y ab desitj de eròtich gust, embestí per *retaguardia* aquell verdader conjunt de defectes materials costra d' un esprit insuls. Fou lo tal, un tipo imbécil vell, avaro y rampallut, que tenda d' *apotecari* tenia al carrer d' *en Rull*. Un día, mentres la trista li fregava ab brás forsut las rajolas d' una cambra, semblanta á la del *mal-hús*, (1) caygué sobre d' ella 'l monstre sense dirli ase ni ruch y en lo temps que canta un ánech (2) feu engrunas sa virtut. Es vria't que la minyona podia en lo seu enutj, deixar-lo d' una trompada aixafat igual que un cuch mes era 'l xaruch un *Creso* y una infelissa la Muns y en tot temps, qui té 'ls *conquibus* sempre 'l mes fort ha sigut.

Lo cas es que la Quitèria gracias á semblant retruch va fer una carambola no esperada per ningú. La lepra de la misèria espolsá del seu damunt, fent bugada de la tinya y baldeyo dels tribulls; las tripas també hi guanyaren puig á mes de las llegums podian si 'ls hi agradava menjar algún cap de llús, no mancantli un pá en la post ni á tot' hora l' *espatuf*. Al mudar de posició, de ideas mudá la Muns, res de fer feynas pels altres, ni vendre mistos sens fum, ni anar á *buscar lo xavo* ni fer nets los drapots bruts, no mes capdells ni mes trocas, no mes punts ni mes repunts; ¡després de tantas fatigas era 'l descans lo mes just! Com no li mancava un duro en lo fondo del bagul, al fugir de la pobresa fugí de la esclavitut. Sols lo vici va quedarli d' *alsà 'l colze* á cada punt y agafar la *mantellina* com tenia per costum. Entremitj de semblants glórias que en lo carrer del *Estruch* eran per tots comentadas buscanthi 'ls seus *ets y uts*

al cap de nou mesos justos doná la Quitèria á llum una nena mes bonica que los raigs del sol quan surt; era ròssa com un ángel, blanca com un cotó fluix, rodona com una poma, y mes dreta que no un fús; semblava talment mentida que fos filla de un xaruch y de una dóna mes lleija que *Isop y Bertoldo* junts. (1) Mes com té *Naturalesa* capritxos desconeguts no es estrany qu' entre escardots nasqués la aixerida *Truchs*, la qual rebent de sa mare lo vital y lácteo such pujá una mossa sapada qu' era d' aquella i' orgull. Com que 'l carrer de las *Molas* y lo carrer del *Estruch* se pot dir que casi 's tocan, jugant á *fel y á puput* la *Truchs* y la *Estripa-gorros* feren llinatge comú, tant que no puch separarlas per mes que intentarho vull, allí ahont va la *Estripa-gorros*, no pot faltarhi la *Truchs*!

JOSEPH M. CODOLosa.

(Seguirá 'l capítul).

1 Cambra dels castells feudals ahont se cobrava 'l "dret de cuixa."

2 No sempre té que se un gall

3 Segons la pintura que fan de aquets dos personatjes, foren tan lletjos que foyan caure en basca á qualsevulga.

GALERIA DE CELEBRITATS

Ab aquest títul y ab tamanyo propi pera ferne un álbun especial, s' ha publicat una escullida col·lecció de personalitats artísticas en la que hi constan, entre altrás, las senyoras Duse, Borghi-Mamo, Tetrizzini, D' Arkel, Mendoza Tenorio, Franceschini, Rossi, Massanés de González, Alverá, Martinez (Joana), García (Fabiana), Martinez (Conxa), Romero, Campos, Folgado, Alba (Leocadia), etc., etc. y los Srs. Rey Amadeo, Vallés y Ribot, Salmerón, Monturiol, Mancinelli (Ll.), Mascheroni, Tintorer, Sarasate, Calvet (Damas), Bofarull, Soler (Pitarra), Balaguer, Gayarre, Laban, Uetam, García Parreño, Valero, Romea, Mario, Vico, Calvo (Ricardo), García (Domingo), Riutort, Fontova, Lorenzalé, Novas, Planas, Galofre, Rosell, Bonaplata, Goula, Edison, Giró, Pereda, etc., etc.

A pesar del esmero ab que aquets retratos han sigut presentats é impresos sobre paper-cartulina, lo preu de cada exemplar es sols de

10 CÉNTIMS

Pera los senyors col·leccionistas tenim reselvats un reduhit número de col·leccions, sens augment de preu.

EPIGRAMA

—Van dirme que don Canut
no *gasta* gayre salut...
—Millor, si no 'n vol *gastá*,
aixís may n' hi *faltará*.

LLUIS SALVADOR.

¡Ay burro!

Jo vaig coneixe á un *pelat*
que si un quarto arreplegava
sens perdre temps lo donava
sols pel gust de sè alabat.
També á un *poeta* conéch jo
tan aygualit de cervell,
qu' esquitxa, ab satisfacció,
la butxaca com aquell,
sufragant una funció
no mes perque 's parli d' éll.

JULI GROCH.

CIRCO ESPANYOL

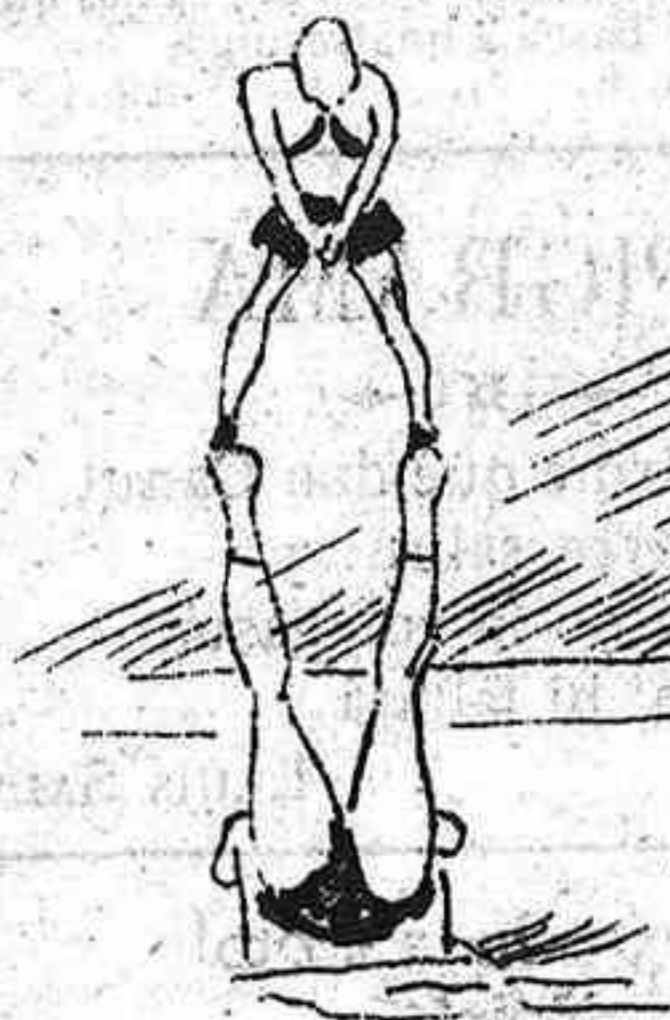

—Aquesta dona
m fa venir sudor

Digali tonto...

—No sé si porto prou serraduras á las camas...

—¡Qu' indecent!.. No miris fins que jo t' avisi,
—Está bé, mamá.

DEL NATURAL

—Ab aquesta caló no 's fa un quarto.

TANTS A TANTS

ERAN las onze del dematí y en Fulgenci encara dormía. Lo seu criat entrá en l'arriba y vá despertar-lo pera avisarli que 'l seu amic Carlos desitjava véurel ab urgéncia. Al cap d' un moment vá entrar aquest cridant al veure á n' en Fulgenci entre llessols:

—¿Es possible que dormis á n' aquesta hora?

—No dormo; descanso. Tú no sabs que he retirat á las cinch de matinada. ¡Ay Carlos, quina nit d' emocion; ab una colla d' amichs de la broma he sopat ab *mademoiselle* Diana, del Edén.

—Sempre serás calavera.

—Soch diferent de tú que sempre has sigut contrari d' aquestas diversions. ¡Quin xicot mes moral! Pero ¿quan te casas?

—Are...

—Ah pillín ¿y per qué t' ho duyas tan callat?

—Ja veurás, es que...la meva dona...

—¿Que potsé t' ho prohibeix?

—No; es que la meva dona...es la teva.

—¡Com! 't cases ab la meva dona! Ah, pobre Carlos!... exclamá en Fulgenci ab tó dramátich-bufo.

—¿Te 'n burles?

—De cap manera. Tè, ja estich sério. Pero m' has fet posar trist perque jo t' aprécio, noy. Tú ets un bon xicot y... ab franquessa, m' hauria agradat mes que la víctima havés sigut un altre home.

—Endevina donchs perquè soch aquí.

—Perqué has vingut.

—Bueno, sí; pero endevina perquè he vingut.

—Si no t' esplicas...

—Donchs á demanarte... pero 'm sembla que no voldrás ferho

—Home, digas; si 'm convé...

—Pues voldria que 'm servissis de testimoni. En López, que tenia de férme 'n m' ha faltat á la paraula, los demés amichs son á estiuhejá y la cerimónia ha de tenir lloch á las dotze.

—Pero escolta, cap sense cervell, ¿y la Carlota?... preguntá Fulgenci deixant escapar una rialla picaresca.

—Que, ¿vols dir que 's desmayará al véurel? No hi ha cuydado; precisament aquesta idea ha sortit d' ella. ¿Vols res mes natural? A pesar de viure divorciats créch que no haveu renyit, y per xó no pots refusar...

—No, no; de cap modo ... Dintre deu minuts estich vestit. Espéram.

* *

Mentres en Fulgenci arreglava sa *toilette* se feya aquesta reflexió:

—Es molt estrany. En Carlos convertit en espòs de la meva ex-pròpia... Estich desitjós de veurer l' efecte que li causa la meva preséncia... Y diu que aquesta idea es d' ella... Sí, sí; es ben bé d' ella. ¡Sempre tindrà 'l cap esbojerrat!

Després, dirijintse á n' en Carlos preguntá:

—Pero ¿vols contarme 'l modo com s' ha verificat aquest matrimoni?

—¡Oh, contestá aquell ab fatuitat, aixó 's remunta á molt temps. Ja sabs que avans de casarse ab tú jo estimava á Carlota. ¿Te recordas que ab un xich mes te la prénch ja allavoras?

—Si, noy macó, sí.

—Donchs bé, aixís que 'm vaig veurer vensut vaig procurar guanyarme la voluntat d' ella convertintme en lo seu conseller. Jo li contava las tevas calaveras; per mi sabía que passavas las nits en los cafés cantants, aixís com no ignorava, per mi també, que durant lo dia, en lloch d' anar á la Bolsa permaneixías horas y mes horas á l' entressuelo del carrer de Barberá en brassos de aquesta *mademoiselle* del Edén...

—Ah, traïdorot, exclamá en Fulgenci ab riure burlesch tot cargolantse 'l bigoti.

—¿Qué vols ferhi! digué en Carlos somriguent ab satisfacció. Quan ella vá parlar de entaulá 'l divorci jo mateix vaig atiarla presentantli mes provas de la teva infidelitat.

—¿Es dir que per lográ 'ls teus fins vas convertirte en Mefistófeles de casa meva?... ¡Pobre xicot!

—Si, va ser una flaqueza, pero ¿no 'm guardas rancúnia?

—Ni una mica. Vaja, ja estich llest. Quan vulgas podém marxar.

* *

La sorpresa dels invitats fou gran al veurer apareixer á n' en Fulgenci del bras de 'n Carlos. Carlota, de moment, participá de la sorpresa dels demés. D' ella havia partit la idea, pero no creya qu' el seu ex-marit tingués tanta sanch freda... y ja se 'n penedia.

Un cop refeta, ab gracia coque ona al argá la má á Fulgenci y aquet va estrenyerla ab extremada galanteria, mentres contemplava á sa ex-muller de reüll sorprenent la batalla que tenia lloch dintre de la seva ánima. Ab la rojor de sas galtas, son respirar fort que li movia 'l pit sota la roba, las mans enguantadas, odorificas, sos peus petitets com los d' una xina y que impacientantse repicavan l' adoquinat de l' iglesia, va semblarli mes bonica que may, y pensá que 'l seu estúpil amic tenia mes sort de la que 's merexia.

Al acabarse la cerimónia, la boda 's dirigió, en cotxe, cap á Miramar. En Carlos estava molt satisfet, tant que al trovar á Carlota y Fulgenci passejant de braset vá exclamar rihent com un tonto:

—Ja podéu anar fent que jo no soch gelós.

Y aná á fer broma ab los convidats.

* *

De la *sans façon* d' en Carlos la Carlota vá ressentirse 'n molt. Lo trová poch galan, massa tant se 'm endona.

—Senyora, digué en Fulgenci, la confiança del seu marit, per forsa deu ser del agrado de vosté desde 'l moment que vosté mateixa s' enfadava tant de las mévas sospetxas.

—Los extrémss son odiosos, respóngué somrient Carlota; si un marit altament gelós se fá insoportable, un marit, que no ho siga gens, humilla á sa esposa.

Fulgenci guardá silenci.

—Vosté feya mes encara, continuá Carlota, vosté era extremadament gelós y n' obstant m' enganyava. Per lo que puch confessarli ab entera franquessa que m' havia fet molt desgraciada.

—La vida que 'm donava vosté no era tampoch un cel, senyora.

—Jo al menos no l' enganyava....

—Pero era violenta y 'm buscava rahons, tant es aixis que quan jo moltas vegadas entrava á casa, resolt á consagrar-me únicament á la pau de la familia, las inoportunas recriminacions de vosté m' obligavan al instant á cambiar de pensament y allavoras.... me 'n anava á oblidarho entre 'l soroll infernal de la Bolsa.

—O á casa aquestas senyoretas de café cantant.

—Senyora, senyora, exclamá en aquell moment en Fulgenci rihent ab rialla fresca, observi qu' estém reproduhint.... sense cap dret, aquellas escenas domésticas....

Y pera cambiar de conversa anyadí:

—Veu, en Carlos será molt felís ab vosté; es un xicot de pau, dócil, poch fort de geni....

—Vosté ho hauria pogut ser mes qu' ell, porque... jo á vosté.... l' estimava.

—¿Y á ell?

Carlota no torná contesta. En aquell moment una idea boja cruzá ab rapidés lo cervell de Fulgenci, que estrenyent las mans de la núvia li digué clavantli una mirada ardenta.

—Ab franquesa, Carlota, diguim que ja no m' estima.

Ella llensá un crit y volgué desferse dels brassos de Fulgenci, pero aquest, estrenyent ab deliri sa fl-xible cintura anava murmurantli casi bé á frech d' orella:

—¡Ho veu.... ho veu.... no gosa á confesarho.... luego vosté m' estima encare...

Y com en los ulls de aquella dóna oscilava una llágrima fuctiva, continúa en Fulgenci ab mes passió.

—¡Oh Carlota, Carlota.... jo no puch consentí que Carlos la posseheixi... ¡Es massa goig per eli! No.... no puch sofrirho.

—Aquesta felicitat vosté l' ha tinguda primer, vá respondre ella.

—Si, es cert, pero allavoras.... ¡ah, Carlota!... ¡perdonam! ¡no t' estimava! era un infame.... reconéch la meva falta.... Avuy sí, avuy t' estimo.

Carlota que ja 's sentía atreta per la febre de Fulgenci exclamá:

—¿Es dir que m' estimas?

—Si, si, t' ho juro.

—Pero... ¿y en Carlos?

—¡Ed! lo miserable! ¿No ha fet tot quant ha pogut pera portar la guerra dintre casa nostra fins á lograr la desunió? ¿No es éll que 'm traicionava ab l' únich fi de possehirte?

—Si, es vritat... ¡l' infame! murmurá Carlota abandonantse als brassos de son ex-espós.

Tres quarts d' hora després, Carlos, qu' estava ocupat en la confecció del *menú* fent broma ab los companys de convit, vá rebre una carta, y al llegirla vá deixarse caure sobre un sofá ab un atach de nirvis. La carta deya aixís:

“Volgut Carlos:

“M' enporto la *nostra* dona. Marxém al extranger hont serém felissos.

“Y are prén aquest consell.... d' amich: no invitis may mes lo marit de la teva esposa á las bodas.

“Per xó no 'm guardis malicia. Adios.

Fulgenci.”

J. AYNÉ RABELL.

ÚNICA SOLUCIÓ

A mon ver amich FRANCESC MUNTANYOLA

Jo conech una nineta que 'm fa viure esperansat; es ma il-lusió, ma ventura, l' estimo y ella no ho sab. La vaig veure y vaig prendarme 'n la vaig seguir extasiat y desd' allavoras, sempre, sempre la tinch al devant. Pero ella es de casa rica y jo pobre, encar que honrat, y aquesta pena, que 'm corca, de un recel que 'm dóna esglay, es la que il-lusions me tanca y 'm desvaneix tot lo grat. Aixís es que jo no goso per tal fi donar un pas puig, si vaig per dárlo, penso... y tinch pó de declararm y aixó bullintme al cervell solucions me fa buscar fins que aixís l' única trobo... es atrós, es criminal, puig veient que tot es somni y que ré 'n treuria en clá, per acabá ab tanta pena que 'm té 'l cor apresonat y ma existéncia esmicola he pensat suicidarm. Ah! sí, matarme, fugir d' aquest mon hont tot es fals.. obtant sols per aquest medi tinch remey assegurat. ¡Es tan facil! un veneno á una copa... y abaix vá... pero no, potsé aquest fóra un patir desesperat... Ja ho tinch! magnífica idea! es senzill y original.

Apoyant la teoría de que casarse es matar 's, li declaro l' amor meu, m' hi caso y... *lléstus*, ja está.

MAYET.

AVIS

À LAS SOCIETATS DE BALL DE CATALUNYA

Trobantnos dintre de la época en que totas las poblacions catalanas celebran la festa major, los Srs. Ribera y Estany, duenyos de la *Litografia Barcelonesa*, Sant Ramón, 5, han preparat un gran y variat assortit de cromos elegantissims propis pera programas de ball, invitacions, etc.

Las Societats també hi trobarán variació en Carnets pera sócis.

ELEGANCIA SENS RIVAL Y ECONOMÍA.

Dirigirse á aquesta Administració.

¡Ja han tocat lo gran registre!
¡Ja al comers han obert pas!
Ja anirà tot gràs... ¡molt gràs!
molt gràs per algún ministre.

LOS SORJES

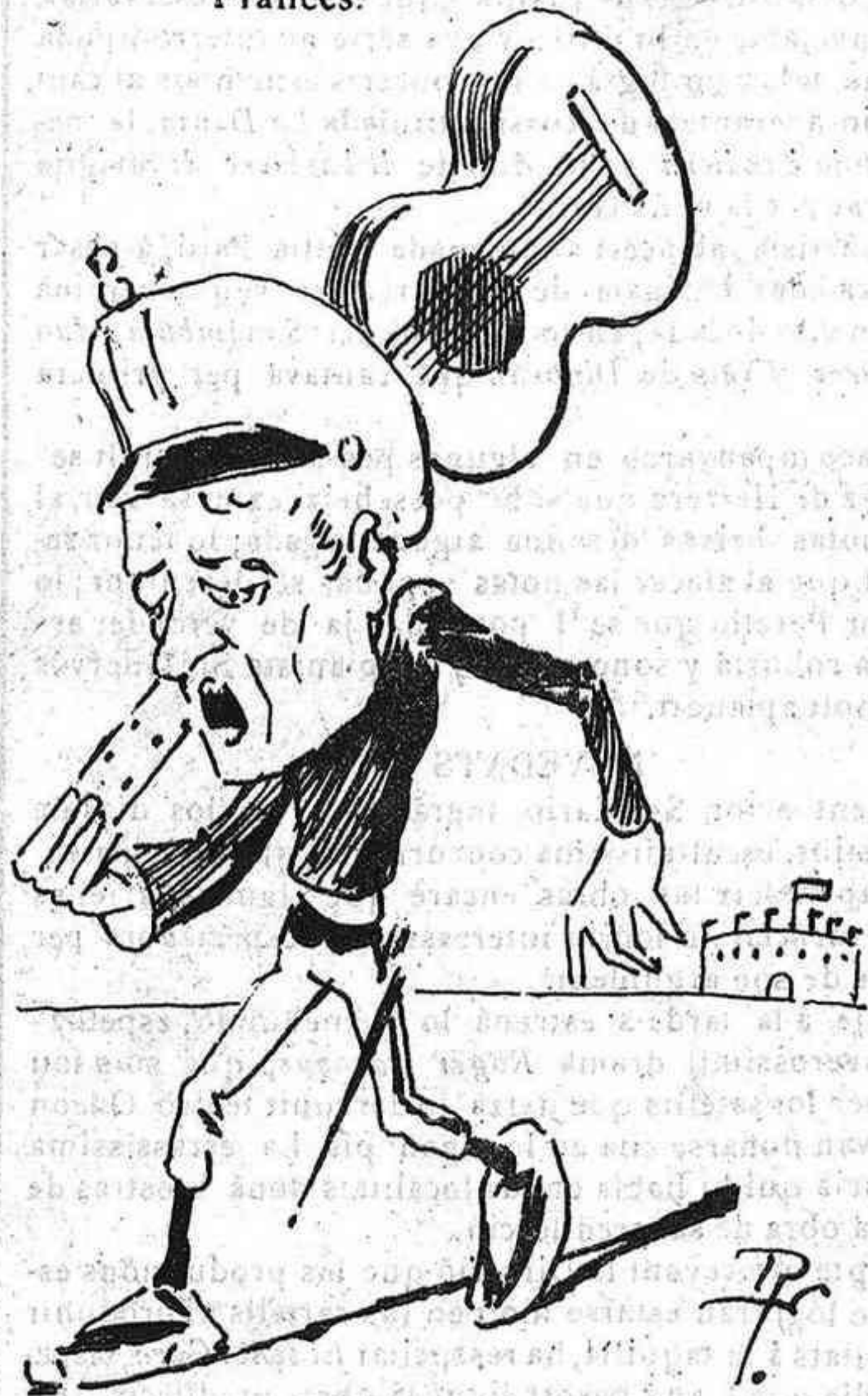
Inglés.

Francés.

Alemán.

Lo de casa.

NOSTRE RETRATO

Ab justicia porta 'l sobrenom de *Reyna del alambre* la hermosa compatriota Virginia Aragón, pues sobre del filferro tivant ó fluix executa exercissis molt difícils, per los que reb continuas mostrás d' agrado, no sols del públich barceloní sino en totas parts d' Europa hont ha fet admirar sa destresa.

No en vá es deixepla del seu pare lo senyor Aragón, artista de mérit que pot estar orgullós de ser mestre de sa filla... y pare á la vegada.

PRINCIPAL

(CONCERTS VERGER).

Sols dos concerts ha donat l' eminent barítono Sr. Verger y en ells ha fet patent lo sensible qu'es pera la escena la perdua de tan eximi cantant, puig tant per lo modo de frassejar com per la robustés de veu é inmil orable esco a de cant que posseheix, demostra grans qualitat que encare li reservarian un lloch envejable en lo teatro y una série no interrompuda de ovacions, tals com lográ en los concerts esmentats al cantar la preciosa tarantela de Rossini titulada *La Danza*, la melodia *La mia bandiera* y lo duo de *Il barbiere di Siviglia* acompanyat per la nena Gorgé.

Aquesta artista ab acert anomenada petita Patti, á pesar de sa poca edat feu gala de una preciosa veu argentina magistralment educada, en lo rontó de *La Sonambula*, duo de *Il barbiere* y vals de *Dinorah* que cantava per primera vegada.

També acompanyaren en algunas pessas la contralt senyora Diaz de Herrera que si bé posseheix extensa veu, al emetre notes baixas desafina alguna vegada; lo tenor senyor Abad que al atacar las notas agudas se desentona; lo baix senyor Perelló que se 'l pot tildar ja de verdader artista per sa robusta y sonora veu y lo pianista Sr. Guervós que fou molt aplaudit.

NOVEDATS

L' eminent actor Sr. Mario logra veurer en los dias de moda y festius, escullidissima concurréncia que ab bona voluntat li aplaudeix las obras, encare que algunas d' ellas com *La Credencial* no logrin interessar als espectadors per la sencillés de son argument.

Diumenje á la tarde s' estrená lo tremebundo, espeluznant é inverossímil drama *Roger Laroque*, que sols fou aplaudit per los satélits que deixa lo derruít teatro Odeon los quals van donarse cita en lo segon pis. La escassissima concurréncia qui hi habia en las localitats doná mostrás de no ser dita obra de sa predilecció.

Sens dupte preveyent la Direcció que las produccions estrenadas no logran estarse molt en los cartells ni produhir bons resultats á la taquilla, ha ressucitat *El señor Cura*, xispeant comedia que l' any passat sigué la obra predilecta. En son desempenyo s' hi observá molt marcadament la ausencia del Sr. Rossell, artista insustituible y que entre nosaltres te logradas envejables simpatías.

Per lo dit, se pot compendrer que no 's presenta la actual

temporada gayre halagadora pera lo Sr. Mario y sa companyia.

Ho sentim vivament, sols per ells.

CATALUNYA

Ab una senyora entrada debutá la companyia Bosch, essent molt aplaudits los artistas en lo transcurs de las obras representadas, principalment la Sra. Segovia en las famosas *carceleras* de *Las hijas del Zebedeo* sarzuela que dita artista desempeña a la perfecció.

Durant las passadas festas y dias successius s' ha representat *El rey que rabió* logrant la Empresa desenterrar lo tan halagador quadro de *Quedan despachadas todas las localidades*. Lo desempenyo, que enco junt ha donat en aquest teatro no creyém que logri fer rabiá á cap altra Empresa puig la Srta. Segovia ha demostrat recordarse massa del género chico y lo gran li resulta petit de vritat.

Los demás artistas, coro y orquesta (hábilment dirigida pel mestre Sr. Cotó) com la majoria son los mateixos que estrenaren la obra, inútil creyém dir que van sortirne ayrosos.

LIRICH

Divendres vá estrenarse lo drama del Sr. Urrecha, titulat *Tormento* y en honor á la vritat debém dir que 'ns vá atormentar bastant, fentnos aguantar tres actes que si bé están ben escrits careixen d'interés, puig forman un argument á la par que conegut, inverossímil y poch interessant. La Sra. Tubau y la dama jove senyoreta Badillo, que desde la última vegada que havia actuat entre nosaltres ha millorat d' un modo notable, s' es orsaren en fer surar la obra, pero sa bona voluntat resulta inútil.

Al dia següent, dissapte, s' estrená lo saynete *Las recomendaciones*, del distingit escriptor senyor Luceño, qual obreta conté infinitat de xistes molt ben ensopegats, alguns dels quals de tan fins passen desapercibuts. ¡Lastima que las dimensiones extraordinarias de l' obra la fassi un xich pesadal. Molt bé tots los actors que hi prengueren part.

Dilluns últim y ab escullidissima concurréncia se representá *La dama de las Camelias*, obra que la senyora Tubau interpreta ab verdadera maestría y que en algunas escenas no té res que envejar á las mes renombradas actrius extrangeras. Además de la perfecció en fer lo personatge, lo vestí ab un gust irreprochable. Los artistas que l' acompanyaren no estigueren de molt á la altura deguda, puig lo Sr. Sánchez de Leon es poch galan pera fer las escenas amorosas del Armando; lo Sr. Vallés lo trobarem poch conmogut en sa única escena y lo Sr. Cuevas encare no ha deixat aquella pronunciació tan precipitada que trenca per complert molts parlaments, ademés de un manoteig y contorsions ridiculas que 'l perjudican notablement.

Pera dissapte está anunciat l' estreno de *Las Vengadoras*, drama refundit per lo seu eminent autor E. Sellés, de qual producció 'ns ocuparém la setmana entrant.

CONCERTS D' EUTERPE

Ab un verdader plé inauguraren dilluns últim los que pera la present temporada pensa donar la tan acreditada Societat coral d' Euterpe. Totas las pessas foren estrepitosament aplaudidas principalment *La nit* y *Los mascarones* del mestre Goula (pare), *Lo cup*, de Ribera, sinfonia de *Semirámide* y la popular é inspirada sardana de la ópera *Garin* que se tingué de repetir tres vegadas. Ab l' execució d' aquesta pessa observárem que 'l Sr. Goula (fill) atacava ab poca valentia lo famós *crescendo* resultant per lo tant bastant descolorit, defecte que se li pot perdonar si 's considera que sols coneixia la obra del dia abans y la orquesta no mes li havia sigut possible donar un ensaig.

Pera dijous próxim, festivitats del Còrpus, s' anuncia lo segon concert, ab escullidas pessas, preparant també la imprescindible sardana del mestre Bretón.

Ho creyém molt acertat.

UN CÒMICH RETIRAT.

DEL NATURAL

—Jo ab 'n Vico he fet barbas.
—Tú?
—Éra 'l perruquer del Teatro.

—Porto 'l sarríó per si 'm tiran alguna patata.

—Sempre que 'm carrego á la dama tinch una o vació.

Diu que á Sant Marti hi regna una pau octaviana.

Efectivament, esceptuánt las fábricas hont hi segueix la huelga, las demás totas treballan.

Y passat d' algunas garrotadas y punxadas, no hi ha res de nou.

Sembla com si hi hagués febra de volerns ensarroná...

Jo crech que 'ls fa disfrutá lo donarnos gat per llebre.

Un altre desafio ha tingut lloch á Paris entre lo marit de aquella senyora que va matar a la seva rival y un periodista que va ficarse en camisas d' *elsavaras*.

Sembla qu' aquest vá resultar gravement punxat.

Aqui també 's punxa, pero es á algun quarto de pollastre. *Les enfants de la patrie* son mes tontos.

En la companyia que actua á Tarragona y ha de passar á Tortosa, no hi figura lo popular galán jove Sr. Goula.

Diu que te feyna.

Lo que deu teni es lo nas molt fi.

De prompte en dita companyia hi faltan la Sra. Parreño ja 'ls va dar los quartos fa dias, la Sra. Palá y lo senyor Goula.

Com qui diu, rés. Quedará ben servida la gent del Camp. Sort de 'n Bonaplata...

Diumenge passat á las quatre de la tarde, en la sala doctoral d' aquesta Universitat literaria celebrá su primera sessió pública l' Académiá d' Higiene de Catalunya, baix la presidencia del Sr. Rector y ab assistencia de las autoritats.

Los doctors Valenti, Vivó, Antich y Subirana, Llagostera, Giné, Igual y Queraltó llegiren discursos científichs que foren del agrado de la distingida concurréncia que ocupava 'l local.

Tots los invitats vam sortir altament satisfets de aquella sessió.

Alsa, alsa, ja tenim exigéncias dels senyors francesos ab la fenomenal aberració del *modus vivendi*.

'S diu que Fransa no rebaixará la tarifa mínima y en cambi exigirá que Espanya la rebaixi al reanudarse las negociacions pera 'l tractat.

¿Que tal?

Vegin donchs com los nostres polítichs vetllan per l' honra de la patria.

¿Es un fástich!

Hi ha un mestre qu' abans sempre tronava contra 'l municipi, pero ara, desde que l' han amorrát á la menjadora, calla com un mort.

Si voten saber qui es, busquin l' home mes antipátich y 'l que per cara té una calamitat.

Ja 'l coneixen? Es clar, no es gens errador.

Vaja, Sr. Bonaplata, que ja tornaré á cobrar la concessió dels Tenorios.

Veyám si lo que li ha passat li servirá d' escarment.

Ja ho veig...tothom te un' hora tonta.

Essent lo dijous prop vinent festivitát de Córpus, manifestém á nostres llegidors que lo número próxim de LA TOMASA sortirá 'l dimecres, aixis com també la obra de broma *La Ciutat d' en Nyoca*, viatge pintoresch, estrambótich, semi-científich y humorístich descrit á grans rasgos en vers molt xistós per nostre estimat Redactor don J. Ayné Rabell é ilustrat ab uns ¡¡35 ninots!! deguts al llápis del acreditat artista don R. Lago.

Ab aixó ja ho saben; la setmana vinenta, á mes de preparar los deu céntims pera LA TOMASA tinguin á punt ¡UN RALET! per adquirir *La Ciutat d' en Nyoca*, ab qual humorada 'ls asseguro que s' hi faran un panxó de riure.

Sabém que prompte sortirá un tomet artistich, titulat *Hojarasca* il·lustrat ab 255 fotograbats y cuberta al cromo, originals del conegut dibuixant D. Ramon Escaler, sent lo preu de tan notable volum, lo de 1 pesseta.

Escolti senyor empresari del teatro Lirich

—¿Que no las hi podrián adelantar la hora del sopar á las granotas que hi han en lo llach del jardí?

Miri que aquell concert que diariament donan, mentres se fa la funció, encara que sigui en un teatro lirich, no te res de filarmónich ni agradable al oido.

Si continuan ab tal funció no anunciada en los cartells, qualsevol dia algún espectador aburrit tiraré al aygua una forta solució de opi pera veure si aixis logra imposar silenci á aquell batalló de concertistas.

Secció marítima

Cambiát lo capitá y marinería de la corbeta *Calvo Vico* probará de fer algun viatge en castellá.

Vulga Deu portarla á bon salvament. Pero fa mal derrotero.

Desde que la goleta *Novetats* ha cambiát també la tripulació, que las sevas espaciosas cambras 's veuhen favorescudas d' una concurréncia si no numerosa, distingida.

Lo capitá M. Ario ha fet fer baldéo general, y potser de mica en mica vagi refent lo pobre barco de las averías que ha sufert, ab tants temporals com ha capejat en son viatge d' hivern.

L' hermós *cleeper Eldorado*, segueix fent viatjes ab l' acert de sempre, honrant al capitá Sr. Muelas y omplint las butxacas dels armadors.

Tots los cargaments que porta son de primera y ja 'ls ven á bordo.

HISTÓRICH

Un propietari al llevarse diu á un de sos masovers: —¿Quina glassada ha fet mes mal, Japet, la d' avuy ó la de ahir?

—La d' avuy si que ha danyat ben poch: en cambi la d' ahir ens va perdre tota la cullita.

JORDI MONTSERRAT.

Repichs

Sabém que lo xispejant autor dramàtich D. Albert Llanas ha renyit també ab D. Antón Tutau.

¡Banya! y van tres.

¿Qui es redé de la font del mitj?

Sembla que los Srs. Gassó y Martí y Maluquer van visitar al Sr. Sagasta pera veurer d' arreplegar la vara lo dia de «Los que son dalt que vagin baix».

No diuhen si D. Praxedes los hi va rebre ab vara.

¿De freixa?

A Sant Martí de Provencals y á la fàbrica del Sr. Godó las donas van *cubar* á un dels gerents y després li van dar una tunda. Vaja... ja estém en temps de Cervantes.

No hi havia la *ventera*

ni Sancho, ni rés d' alló

pero hi va havé lo milló

tota la pallissa entera.

A la fàbrica del Sr. Framis ja torna á haverhi huelga.

¡Pobre Sr.! Entre la fabrica y la casa de la vila ja li treuran la son de las orellas.

Creguim, senyor dallonsas, deixi la vara.

Lo dissapte á la nit á poch mes de las dotse baixava *Heródes*, lo tranvia de foch de Sant Andréu sense toca la bocina ni donar cap senyal, faltantsen molt poch com no enbesteix al tranvia de circumvalació que crusa la seva *linea* en aquella hora.

Sort que lo conductor va poder contenir los caballs á temps, no sens donar un gran susto, especialment á las senyoras qu' anavan en lo cotxe.

Y donchs, qué fan aquestas autoritats? En poch dias dos *lances*.

No curarém may.

¿Que no fora possible que los cotxeros del Tranvia de Gracia menejessin las xurriacas ab mes cuidado, ara que ja corren las *jardineras*?

Abans d' ahir á una senyora per poch li treuhen un ull.

Si sa Magestat inglesa volgués avisar als seus súbdits, li *agrahiriam*.

Nos escriuhen de Torelló que 'l diumenge de Pasqua en lo Centro Carli va donarshi un espectacle divertit de pugilato, entre un individuo d' aquella junta, expulsat d' ella, y 'l conserge del Centro, per pretendre 'l primer que 'l segon li dongués las claus. Al soroll dels mastegots los demés membres que 's trobavan en lo local s' aixecaren y alló va convertirse en un camp d' Agamante; trompassos, cadiras, garrotadas, cops de puny, vasos enlayre... ¡Ja mar! Ni en la guerra civil los trabucayres.

Sort que 'l President del Centro y 'l President de las *forças* carlistas de la població van arreglarho tot... fent tancar lo local.

Lo revolucionari subjecte, segons noticias, ja es un *despatriat* de la Juventut Católica. ¡Cuydado ab lo seu ardor bélich!

Per xó li aconsellém que no 's fiqui mes en societats ni partits, puig algún dia podria sortirne ab lo tupí també partit.

Quan menos que se 'n vagi á fer política á la Patagonia perque á Torelló 'l coneixen massa.

«Lo *Teatro Catalá*» s' ha enfadat perque no hem fet cor ab los periódichs que moguts de llástima uns, y de fasticn altres, han alabat per condescendéncia las obras premiadas en lo ridícul certamen obert pel citat periódich.

Que vosté Sr. director, es un xich curt de gambals, ja ho sabiam, pero no 'ns creyam que ho fos hasta l' extrém de trobar bonas *de bona fe* las obras premiadas; 's veu ab això sols lo que arrivara a ser vosté si 's dedica de plé al género dramàtich.

Perque hem dit que lo Jurat no es idóneo, 's contenta citantnos los noms de 'n *Pitarra*, Arnau y Riera com si 'ns presentés la trasse del festin de Baltasar.

¿Vosté creu que es idóneo un Jurat á qui tan facilment s' li amaga l' ou fentli premiar obras estrenadas y que tothom menos lo Jurat y... vosté, coneixen hasta los actors que varen representarlas?

'S veu be que está *al tanto* del moviment teatral catalanista!

Vaja, désis, y aprengui á escriure, y quan ne sábiga un xich més, fassi com feya no fa moit; demani per favor á nosaltres y á altres setmanaris, que li permetin insertar las sevas poesias, y estiga en la convicció que solament a en Perelló podia passarli pel cap nombrarlo director del seu *tsich* periódich.

Vosté trovara lo nostre llenguatge un xich pujat, pero calculi, y veura que es mes veridich y digne del que vosté usa ab qui pot darli lliçons d' tota mena.

Diu a LA TOMASA, *Eco del mal gusto*. ay Deu li torni!.. Al menos ho digués en catala, en catala que fos tan mal escrit com acostuma.

Y vegi, que ab las sevas inconveniencias hasta compromet al autor de *marras*, perque, si convé, 'ns obligara a dir quins foren los que varen arreglar los versos de *La triplealiança*, y quina camitar va entregarse en pago y... en fi, y gissen en nom de Deu perque ab vosté son maia guanyadas las paraulas que hi emplem.

Y tocant á nostre Redactor Ayné Rabell, deixil tranquil y uri los seus projectils *de suro* al nostre periódich, que si dit escriptor (que val més que vosté) es ó no lo *factotum*, de LA TOMASA, a vosté poch li te que donar y pensi que, ha de tenirli mes respecte, pus ja sab que dit senyor li ha fet lo favor de correjirli los seus treballs quan li teniam la condescendéncia d' admétrelihi en LA TOMASA, únicas vegadas que ha merescut l' epiteto que vosté li dona: *El eco del mal gusto*.

Ara, ja está ben llest.

Telegramas

Madrid 8.—6 matí.—Lo Sr. Marqués de las Hervas y lo Sr. *Ros fart* están á partir un pinyó. «Con qué... ojo!»

MARTIN GALA.

S. Martí 8.—8 id.—Pallissas, punxadas, huelgas tumultos, tot ab molt ordre.

F. RAMIS.

Carrer del Alba 10.—4 id.—Punyaladas, escándol, higiene y demés calamitats; per lo demés rés passa de nou en aquest histórich carrer.

Madrid 8.—3 tarde.—Ja s' ha tret l' entrellat d' alló de la dona del sach.

Madrid 9.—4 id.—No 's pot treurer l' entrellat d' alló de la dona del sach.

Madrid 9.—5 id.—Ja se sab algo del sach.

Madrid 9.—6 tarde.—Rés del sach.

Tarragona 5.—matí.—Ha debutat la companyia catalana ab *Felip dels blens* y una pessa de... ja se sab; de 'n Gumá.

Concurréncia... cero.

M. UNICIPI.

¡¡SORTIRÀ DIMEGRES!!

Los senyors Corresponsals poden anar continuant los pedidos

Preu: 1 RAL

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

La germana de la Marta
que 's diu *Prima-dos-tres-quarta*
te una nena molt pitera
que 's diu *Prima-dos-tercera*
y esta relacions manté
ab un jove qu' es barbé.
Mes *Hu dos-quart*, la barbera
que 's del jove la *hu-primera*
vol que 's casi ab la *Tres-quarta*.
que 's la filla de la Marta.

SALTA-PINS.

ENIGMA

Basili, Emilia, Enrich, Dionís,
Libori, Onesim.

Colocar aquestos noms de tal modo,
que ab la primera lletra d' un, l' ú-
tima d' un altre y aixis sucesivament,
se formi lo apellido d' un célebre filó-
sof català.

JEPICH U. VALLDENMASERCHS.

GEROGLIFICH

∴ + S
IIII
+ S
IIII

CINTET BARRERA

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 — Població valenciana.
- 5 6 7 9 8 4 3 6 — Nom de dona.
- 1 6 7 1 6 7 6 — Carrer de Barcelona.
- 1 4 8 1 6 9 — " "
- 8 8 9 7 9 — Animal.
- 7 9 5 6 — En las montanyas.
- 5 9 8 — Planta.
- 7 2 — Nota musical.
- 3 — Consonant.
- 1 2 — Animal.
- 6 3 6 — Nom de dona.
- 8 9 8 6 — " "
- 5 8 6 7 6 — " "
- 9 7 2 8 8 6 — Part de la persona.
- 1 6 5 6 8 8 6 — Peix.
- 5 9 7 3 2 8 8 6 — Poble de Catalunya.
- 1 6 7 5 2 8 9 3 6 — Ciutat espanyola.
- 3 6 5 6 7 4 3 6 — Un líquit.
- 5 9 7 1 2 7 6 — Poble de Catalunya.
- 1 6 4 8 2 3 — Carrer de Barcelona.
- 2 8 2 3 6 — Nom de dona.
- 8 4 7 6 — Instrument.
- 7 6 8 — Moneda.
- 8 6 — Nota musical.
- 1 — Consonant.
- 9 7 — Mineral.
- 5 9 7 — Part del cos humà.
- 3 4 8 9 — Un riu famós.
- 5 9 8 9 3 — Personatge històrich
- 1 2 7 8 4 3 — Una capital.
- 5 6 1 7 2 7 6 — Poble de Catalunya.
- 5 9 7 7 4 1 4 6 — Carrer de Barcelona.
- 1 6 4 8 6 7 4 3 6 — En los teatros.

UN XINO CATALÀ.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR.

Xarada.—*Car-de-deu*
Geroglifich.—*Per igualadins à Igualada.*
Logogrifo numèrich.—*Figueras.*

LA TOMASA

PERIÒDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

Preus de suscripció:

spanya y Portugal, trimestre.	1'50 pta.
Cuba y Puerto Rico id.	2 " "
Extranger id.	2'50 " "
Número corrent.	0'10 " "
" atrassat.	0'20 " "

NOTA—Tota reclamació podrà diri-
girse à la Administració y Redacció del
periòdich, carrer de Sant Ramon, n.º 5
LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Ramon, 5.—Barña